

LETTERKUNDE

hooren in een lezing over Karel den Stoute. Deze lezing was precies zooals wij naar aanleiding van zijn *Goedenmorgens* hadden verwacht: tintelend van bohémien-humor en telkens, met een fijnzinnig gekozen woord, heenwijzend naar de diepste oorzaken der menschelijke strevingen. Van dit menigmaal zoo vruchtbare huwelijk tusschen diepen ernst en brillante scherts valt in *Is het te laat voor Bayart?* geen schijn of schaduw te bekennen. Aanvankelijk waren wij hierover verwonderd. Walch's gebundelde *Goedenmorgens* nog eens overlezende, werd het ons echter duidelijk dat zijn typisch „eruptief” talent uitsluitend is aangewezen op de zeer korte baan en op de lange roman-route onvermijdelijk moet struikelen. De onmiddellijke korte improvisatie, het pardoes afgevuurde schot dat in het hart treft, is Walch's sterke zijde. Wanneer zijn artistieke impulsen zich over de lange baan van een roman moeten verdeelen, verliezen deze hun spontaneïteit en daarmee hun directe werking. *Is het te laat voor Bayart?* is de geschiedenis van een via een spiritistische séance in vleesch en bloed weergekeerden middeleeuwschen ridder, op zichzelf een thema dat genoeg gelegenheid biedt tot brillante uitwerking. Wat Walch er van gemaakt heeft is echter zóó intens flauw en onbeduidend, dat wij ons afvragen wat hem er toe bewogen heeft, zoo'n prutsverhaal te publiceeren. Ongetwijfeld staat het boek op een zeker intellectueel peil. Het is geschreven door een man van eruditie en dat verloochent zich niet gemakkelijk. Maar de lengte van het verhaal heeft den geest zoo zeer verdund dat alle leven er uit verdwenen is. Het heeft iets triests, zoo'n misrekening in eigen kunnen....

Het debuut van J. Gerhard Toonder *Een man zet door* — een verhaal van flirt en sollicitaties — heeft eenige kwaliteiten: het ergert niet en het is pretentieloos. De gewichtige dikdoenerij, die zoo menige eersteling ontstiert, ontbreekt geheel. Dat is op zichzelf verfrisschend. Het is een volkomen te goeder trouw geschreven verhaal dat met groote zorg alle diepte vermijdt — hetgeen ook een kwaliteit kan zijn. Maar dat is het in dit geval toch niet. Bij gebrek aan cultureelen diepgang, mag men tenminste eenige brillante schittering aan de oppervlakte verwachten. Waar die echter ook ontbreekt, rest den recensent niets anders dan onverbloemd te zeggen waar het op staat: *Een man zet door* is amusementslectuur voor trein en wachtkamer, niet meer en niet minder.

Rendez-vous in San Francisco door Erik Hazelhoff Roelfzema is het verslag van een zwerftocht door Amerika. Over smaken valt niet te twisten, het ligt ook niet in ons voor-nemen ons over dit flodderverhaal op te winden. De serieuze lezer zij echter gewaar-schuwde: zelden kwam ons een boek onder de oogen zóó volslagen aan alle cultuur ont-worteld, zóó ontdaan van alles wat een eenigs-zins ontwikkeld mensch vermag te boeien. De toon van het verhaal is in hooge mate arrogant. De eerste woorden van het boek zijn al niet innemend: „Ik heb een eerlijk karakter”. Het is voorwaar een prestatie om 273 pagina's over Amerika vol te schrijven zonder dat de lezer ook maar iets wezenlijks over het Amerikaansche volkskarakter te weten komt, laat staan over de cultuur van dat belangwekkende volk. Hoe is het moge-lijk, vragen we ons af, dat iemand zóó zeer terzijde staat van alles wat het betere deel